

Lars Aagaard - Klima-, Energi- og Forsyningsminister

Lars Peter Søbye - NEKST – Farvel til gas i danske hjem

Nana Bule – NEKST – Mere sol og vind på land

Samarbejde om grøn omstilling

Stigende energipriser, klimakrise og den sikkerhedspolitiske situation i Europa. Vi står overfor en stor samfundsopgave med omstilling inden for energisektoren, og det skal gå stærkt. Derfor er der også kommet flere udspil på området fra den tidligere regering, herunder ”klimaaf tale om grøn strøm og varme”, der skal sikre markant udbygning af vedvarende energikilder og grøn varme, udbygning af biogas samt udfasning af naturgas.

Vi ser frem til samarbejdet med den nationale energikrisestab, som kan understøtte kommunerne i at løse den store samfundsødvendige opgave.

I kommunerne arbejder vi på højtryk for den grønne omstilling. Vi har vedtaget grundige og gennemarbejdede varmeplaner, og er nu i fuld gang med udmøntningen af dem. Vi er også i gang med at indfri ambitionerne fra ”klimaaf tale om grøn strøm og varme” om firedobling af sol- og landvind, og vi arbejder målrettet med nye biogasprojekter for at nå målet om 100% forsyning med grøn gas i 2030.

For at nå helt i mål med de grønne ambitioner, har kommunerne brug for statens hjælp. Dette brev skal derfor betragtes som en ønskeseddel med tiltag og lovændringer, der kunne fremme den grønne omstilling og hjælpe kommunerne til at nå i mål. Kort sagt rækker vi hånden ud til samarbejde om at opnå de ambitiøse mål, og vil gerne i dialog om følgende emner.

Transmissionsledninger til fjernvarme

Fremtidens varmforsyning skal være grøn, robust og forsyningssikker. Som led i det blev kommunerne sidste år bedt om at udarbejde kommunale varmeplaner, hvor vi har afdækket, hvor der i fremtiden vil være realistisk mulighed for fjernvarme. Det har vist sig, at der er store forskelle på prisen på tilslutning til fjernvarme afhængig af hvor lang en transmissionsledning, der skal etableres. Så selv om varmeplanerne viser, at der er samfundsøkonomisk mulighed for fjernvarme, kan prisforskellen blive afgørende for den enkelte borgers valg.

I modsætning til andre infrastrukturer, er det de enkelte forbrugere, der betaler selv. Det betyder, at hvis man ønsker at installere en varmepumpe, så er prisen for en evt. opgradering af el-nettet fordelt på alle kunder, modsat fjernvarme hvor alle udgifter skal afholdes i det enkelte projekt.

Der skal kun investeres i transmissionsledninger én gang, til gengæld vil vi have en fremtidig infrastruktur, der gør det muligt at udnytte overskudsvarme, og sammenkoble fjernvarmeværker, og dermed opnå større forsyningsikkerhed og robusthed. Det mener vi, er i samfundets interesse i fremtiden. Derfor er det vores opfattelse, at udgiften til transmissionsledninger bør kunne dækkes af statslige midler, og fordeles ud på den samlede mængde af forbrugere ligesom man ser med transmissionsledninger inden for f.eks. el og gas. Det betyder, at hvis man ønsker at installere en varmepumpe, så er prisen for en evt. opgradering af el-nettet fordelt på alle kunder, modsat fjernvarme hvor alle udgifter skal afholdes i det enkelte projekt.

På kommunegrænsen mellem Vejle og Kolding Kommuner er der et fælles projekt med konvertering til fjernvarme. Her er varmegruppen kommet med et forslag, som kunne være en løsning på, hvordan de høje omkostninger til transmissionsledninger kunne finansieres. Løsningen går ud på at omlægge det statslige tilskud, så en del af det går til transmissionsledninger. Løsningen er nærmere beskrevet i det vedlagte brev fra varmegruppen.

Det er vores opfattelse, at statslig medfinansiering af transmissionsledninger til mindre bysamfund er et væsentligt bidrag til, at disse bysamfund får grøn og billig overskudsvarme. Det gør boliger i disse byer langt mere attraktive, og bidrager derfor også til et Danmark i balance.

Det skal her bemærkes, at investeringer i transmissionsledninger til fjernvarme også aflaster elnettet, og dermed investeringer i at føre store mængder elektricitet ud til varmepumper i byer med fx 500-1.000 indbyggere.

Primærenergifaktor

I bygningsreglementet er der krav til nye bygningers totale energiforbrug (opvarmning, faste elinstallationer, køling og varmt vand). I beregningerne foretages der en omregning ved hjælp af primærenergifaktorer. Der er fastsat en primærenergifaktor for hver af de forskellige energiformer, som kan levere energi til bygningen.

Primærenergifaktorerne blev rettet i BR 2018. Det er vores opfattelse, at der her skete en skævvridning, så varmepumper fik en lavere primærenergifaktor end fjernvarme. Det betyder i praksis, at det i anlægsfasen er mere attraktivt og billigere at sætte varmepumper op for bygherrerne, da det kræver mindre isolering eller compensation (f.eks. solceller på taget) også selv om det er i et område, hvor der er fjernvarme med overskudsvarme i forvejen. Det er et stort ønske at primærenergifaktorerne harmoniseres, så det i stedet bliver de bedste samfundsøkonomiske løsninger, der vælges.

Tilslutningspligt og overskudsvarme

Tilslutningspligten er ophævet, og det betyder, at der ikke er et lovgivningsmæssigt styringsredskab til at sikre udrulning af fjernvarme. Der foreslås mulighed for en delvis genindførelse af tilslutningspligt i ny bebyggelse. Dermed sikres den mest energieffektive opvarmningsform i nye områder, særligt når vi forventer mere overskudsvarme i de kommende år.

Infrastruktur

I vores kommuner arbejder vi aktivt på at indfri ”klimaaf tale om grøn strøm og varme” om firedobling af sol- og landvind, hvor der særligt er mange planer med solceller. Her vil det være nødvendigt med udbygning af infrastruktur, og især elnettet vil få betydning.

Hvis vi skal optimere processerne for mere landbaseret energi, savner vi et mere finmasket overblik over, hvor der i elnettet er kapacitet til at koble større energiproducerende anlæg på, så vi kan tage højde for det i planlægningen.

Det vil også optimere processen, hvis arbejdet med netudbygning foregik på forkant og gerne med overkapacitet, så elnettet ikke bliver en flaskehals.

Endelig betyder modellen for betaling til nettilslutning, at f.eks. solcelleparker skal være forholdsvis store, hvis de skal økonomisk attraktive. Der er rift om arealer i fremtiden til byudvikling, natur, energiproduktion, landbrug mv. og på særlige steder kunne man fordel sætte mindre anlæg op og udnytte arealressourcen. Det vil kræve en ændring af betalingsstrukturen.

Termonet

En ny type kollektiv varmforsyning ”Termonet” er under udvikling og de første anlæg er sat i drift. Termonet er kendetegnet ved at vandet transporteres rundt i ikke-isolerede rør og hæves til brugstemperatur via individuelle varmepumper i de enkelte ejendomme. Pt. er der uklarhed om termonet er omfattet af varmforsyningsloven, og der er dermed risiko for, at det håndteres forskelligt i de enkelte kommuner. Der er behov for en afklaring af om termonet er omfattet af regelsættet under varmforsyningsloven set fra både kommuner, leverandører og landsbyerne for at sikre ensartede rammer for denne type anlæg uanset, hvor de etableres.

Øvrige ønsker

Vi er i kommunerne klar over, at der med det store energipolitiske fokus er mange ønsker og krav fra interessenter om ændrede rammevilkår, der kan lette netop deres udfordringer. Og vi anerkender også, at der er et behov for at styre udviklingen, så der ikke sker over- og fejlinvesteringer. Men hvis vi skal ændre energiforsyningen hurtigt og fremme de teknologier, som alle støtter op om – landbaseret VE-anlæg, fjernvarme og elektrificering – så er vores forslag et godt sted at starte.

Venlig hilsen

Kolding Kommune

Jørn Chemnitz
Udvalgsformand
Natur, Miljø og Klimaudvalget

Vejle Kommune

Søren Peschardt
Udvalgsformand
Klima- Natur- og Miljøudvalget